

РЕЦЕНЗИЯ

на дисертационен труд за получаване на образователната и научна степен „доктор”, представен от Илиян Радев Костов

Рецензент: проф. д-р Ламбо Георгиев- двмн

Темата на дисертационния труд е „Организационно-правни, ветеринарно-санитарни и технологични аспекти на законодателните актове в областта на контрола на млякото и млечните продукти в Европейския съюз и тяхното въвеждане (транспониране) в законодателната уредба на България”.

Оценката си на този труд ще изложи, като дам отговор на някои традиционни нормативни изисквания за оценка на такива трудове.

I. Актуалност на разработвания проблем.

България е известна като животновъдна страна. В нея са развити четирите основни направления- говедовъдство, овцевъдство, свиневъдство и птицевъдство. Освен за задоволяване на вътрешния пазар, произвежданите от тях продукти са обект и на експорт. Голям брой угоени телета се изнасят в живо състояние за европейските страни, пистоли от заклани телета- в САЩ, агнета- за арабския свят, а месо от бройлери- за близкия изток, Русия и Япония. Със световна известност са българските кюфтета, кебапчета, луканки и суджуци.

Българите са майстори в получаването на редица млечни продукти. Тук на първо място заслужава да се отбележи българското кисело мляко, на което се приписват чародейни свойства. В много страни хората не знаят къде на картата се намира България, но чуят ли името ѝ, възкликват „О-о, това е българското кисело мляко”. Широко популярни са българският кашкавал и бяло саламурено сирене.

За получаването на качествени хранителни продукти от животински произход, гарантиране на тяхната безопасност за консуматора и запазване на конкурентната им способност, голяма роля имат органите на ветеринарно-санитарния контрол, популярни още като ДВСК. Това е организация с десетилетна история, стройна структура и опитни експерти- професионалисти. Един от тях е авторът на настоящия дисертационен труд.

От 1.01.2007 г. България стана редовен член на ЕС. Съгласно подписания договор, по-високите европейски нормативни изисквания в работата на ветеринарно-санитарния контрол станаха задължителни за нас. Наложиха се за кратко време цялата наша нормативна база да се адаптира към тази на ЕС. Създаде се БАБХ. В предприятията на хранителната промишленост бяха внедрени НАССР- системи, разработиха се ДХПП, изготвиха се ТД-та, получи се голямо асортиментно разнообразие от хранителни продукти, пови-

ши се самоконтрола и отговорността на работните колективи, въведе се провеждане на вътрешни и външни одити, някои извършвани от акредитирани сертифициращи международни организации като Интертек, SGS и др. В този напрегнат период се чувстваше липсата на ръководство, откъдето да се прочете нещо и работата да стане по-спорна.

На този фон считам, че темата на дисертационния труд е повече от актуална. Тя обобщава близо 26 годишна работа на кандидата като експерт по ветеринарно-санитарно законодателство в областта на млякото и млечните продукти у нас и в структурите на ЕС в Брюксел. Надявам се, че този труд ще се посрещне с голям интерес от държавни и обществени структури, браншови организации, специалисти, производители и търговци и ще спомогне нашият ветеринарно-санитарен контрол да заработи с пълни обороти на европейски вълни.

II. Структура на дисертационния труд.

Представеният дисертационен труд е написан на 221 компютърни страници, структуриран както следва: Съдържание- 3 стр., Използвани съкращения- 1 стр., Увод- 2 стр., Литературен преглед- 27 стр., Цел и задачи- 1 стр., Материал и методи- 13 стр., Резултати и обсъждане- 138 стр., Изводи- 3 стр., Препоръки за практиката- 1 стр., Приноси- 1 стр., Използвана литература- 28 стр. и Публикации във връзка с дисертацията- 1 стр.

Дисертационният труд е структуриран правилно с подходяща съразмерност между отделните раздели.

III. Литературна осведоменост по въпроса.

При написването на дисертационния труд са консултирани 288 литературни източника, от които 222 на кирилица и 66 на латиница. От тях 110 (38.19%) са публикувани до 2000-та, 153 (53.12%) след тази година и 25 (8.68%) са без година на отпечатването. Тези данни говорят за една много добра, съвременна литературна осведоменост на кандидата по въпроса.

В очертаващите се тук 6 подраздела се прави стегната справка за нормативните актове и публикации във връзка с нормотворческите процедури в ЕС свързани с млякото и млечните продукти, нормативни актове и публикации за хармонизиране на нормативната база на Р България в областта на ветеринарно-санитарния контрол на мякото и млечните продукти с европейската, получаването на храни по БДС, изисквания при добив на мляко при планинското и биологично земеделие, опитът на страните членки в ЕС по контрола на храните и структура, статут и функции на БАБХ.

Последният абзац на обзора представлява кратко обобщение, което насочва към поставените цел и задачи на дисертационния труд.

Личи си, че този раздел е писан от човек, който познава много добре тази материя.

IV. Цел и задачи.

Целта на дисертационния труд разкрива намеренията на автора (цитирам) „да проучи и анализира законодателните процеси и процедури, свързани с разработването, приемането, транспонирането и прилагането на европейското законодателство в областта на ветеринарно-санитарния контрол при добива на сурово мляко и производството на млечни продукти по време на подготовката за присъединяване и присъединяването на България към ЕС” (край на цитата).

Задачите, 5 на брой са конкретни и добре формулирани.

V. Методична постановка.

Извършена е голяма по обем работа. Обект на анализ са били над 500 нормативни и поднормативни документа- международни и национални закони, правилници, регламенти, директиви, наредби, решения, инструкции, доклади, стратегии, анализи, меморандуми и планове. Отделно са имани предвид голям брой конкретни научни разработки.

При проучването на този огромен фактологичен материал са използвани утвърдени съвременни методи за подобни изследвания- историко-диалектически подход, ретроспективен анализ и синтез, индукция, дедукция и анкетиране, системен подход и статистическо-математически методи на обобщение, диференциране и графично представяне.

VI. Получени резултати и приноси.

Този раздел, който представлява същността на дисертационния труд обхваща 138 страници.

Най-общо, за него може да се каже:

- Като обем той далеч надхвърля изискванията за такъв дисертационен труд.

- Доказателствения материал е изложен прегледно в 21 таблици и 16 фигури, т.е. той е много добре онагледен.

- Получените резултати са интерпретирани пълно и задълбочено.

В по-конкретен план, какви са според нас приносите на дисертационния труд:

1. Направена е кратка справка за създаването на ЕС.

2. Извършен е детайлен анализ на уредбата на законотворческата дейност в ЕС, като се започне от институциите имащи право на законодателна инициатива, изяснява се механизма за приемане на нормативните актове и тяхното влизане в сила.

3. Анализът показва, че нормотворчеството в ЕС е продължителен и доста сложен процес, основан на постигане на пълен консенсус между държавите членки.

4. Главните действащи субекти в този процес са Европейския парламент (ЕП), Съвета на Европейския съюз (СЕС) и Европейската комисия (ЕК), които работят координирано помежду си. За разлика от ЕП и ЕК, СЕС не е постоянно действащ орган. Той се събира периодично, като в зависимост от обсъждания въпрос, от страните членки участват съответните ресорни министри.

5. Изяснена е същността на понятието „комитология“, представляваща набор от процедури с които Еврокомисията изпълнява изпълнителните си функции при изготвянето и приемането на законодателните актове.

6. Установено е, че понастоящем законодателството в ЕС в областта на цялата хранителна верига се състои от 70 нормативни акта. В изготвения от Еврокомисията пакет от предложения се предвижда те да бъдат намалени до 5, което ще доведе до гарантиране на по-висока производителност, подобряване качеството и повишаване конкурентноспособността на продукцията и опазване здравето на хората. Акцентира се върху въвеждането на по-строг мониторинг за остатъчни количества от ветеринарномедицински продукти в храните.

7. Направена е решителна крачка в областта на ветеринарно-санитарния контрол- приети са Директива 85/397/ЕЕС, Директива 89/362/ЕЕС и Директива 92/46/ЕУО за подобряване на хигиенния добив на суровото мляко и получените млечни продукти.

8. С приетата „Бяла книга“ по безопасност на храните се предвижда въвеждането на радикални промени в съществуващото хигиенно законодателство, като се увеличава първичната отговорност на производителите в тази насока.

9. С оглед синхронизиране на нормативната база у нас с тази на ЕС, през 1999 и 2005 година бяха приети два нови Закона за ветеринарномедицинската дейност, през 2006 година Закон за храните, а след 2007 година, когато България стана пълноправен член са издадени 68 Наредби за приемане и прилагане на отделни части, норми и показатели от нормативни документи на ЕС.

10. Представят се утвърдените до сега стандарти за производството на традиционни наши национални хранителни продукти, някои от които са залегнали трайно във визитната картичка и са се превърнали в емблема на България, като Българското кисело мляко, бяло саламурено сирене, кашкавал, луканки, суджуци и други продукти с етикети „Стара планина“ или „произведени по БДС“.

11. Дава се висока оценка на взаимствания от ЕС положителен опит и внедрените в предприятията на хранителната промишленост у нас НАССР-системи, ДХПП и повишаване на самоконтрола и личната отговорност на

самите производители по отношение на качеството и безопасността на хранителните продукти.

12. Прави се анализ и се дава оценка на работата на бившата НВМС, сегашната БАБХ и Центъра за оценка на риска (ЦОР). Прави се препоръка за подобряване на единението и езиковата подготовка на ветеринарните лекари.

В порядъка на обобщение на този раздел си позволявам да подчертая, че обсъждания дисертационен труд е първата по рода си, както в наш национален, така и в световен мащаб задълбочена научна разработка, свързана със синхронизацията в работата на ветеринарно-санитарния контрол в България и ЕС от гледна точка на тяхната нормативна база. В този дисертационен труд няма експерименти, не са използвани и модерни лабораторни методи на изследване като API-системи, различни видове (течна, под високо налягане и маспектрометрична) хроматография, капилярна електрофореза, ELISA и PCR. Голямото достойнство на този дисертационен труд е, че той е събрал на едно място цяло море от данни, разкриващи същността на всички нормативни документи в рамките на РБългария и ЕС, отнасящи се до ветеринарно-санитарния контрол и безопасност на храните, в частност на млякото и млечните продукти и степента на транспониране на европейските норми на българска почва. Тук се крият и ценни приноси от икономически и социално-здравен характер. Ще ми се да вярвам, че този дисертационен труд ще се посрещне с интерес от научната общност, ще бъде ценно помагало и ще се превърне в настолна книга за много специалисти (особено млади), от ръководители и работници в сферата на хранителната промишленост.

Тук е мястото да се подчертае, че такъв дисертационен труд се пише трудно от човек без юридическо образование. Сред тази материя обаче колегата Костов се чувства в свои води и се е справил успешно, като ни поднася едно стойностно четиво. С този труд той се извисява като „най-добрия юрист сред ветеринарите и най-добрия ветеринар сред юристите”.

Изводите, 14 на брой и 7 препоръки за практиката, адресирани персонално към компетентните власти, към хранителната индустрията и съсловните организации на ветеринарните лекари у нас са логично обобщение на извършеното.

Със справката за приносите по принцип със съгласен.

Авторефератът отразява същността на дисертационния труд.

Във връзка с дисертацията докторантът има 3 публикации, като 2 са самостоятелни и в 1 е водещ автор.

Лични впечатления от кандидата. Познавам Илиян Костов от студентските му години. Той се открояваше като буден, редовен на лекции и активен на упражнения студент. След завършване на висшето си образование, почти целия му трудов стаж премина в сферата на ветеринарно-санитарния контрол. Той поддържаше тесен контакт с нашата катедра, поради което имам впечатления от неговото развитие. Той беше главен

експерт и директор на Дирекция „ДВСГК“ в НВМС, директор на Дирекция „Контрол на храните и тяхната безопасност“ в МЗГ, 4 години аташе по ветеринарните въпроси и безопасност на храните към Комисията на ЕС в Брюксел, водещ преговарящ на споразумения за свободна търговия с Украйна, Молдова, Армения и Грузия, одитен експерт към ГД САНКО и Moody International Ltd, директор по въпросите за безопасност на храните за ЮИЕ, а сега директор на Дирекция АРФЦ към БАБХ и съветник на Министъра на земеделието и храните по въпросите за безопасността на храните. Навсякъде неговото хоби е било изучаване Законите и нормативните актове в други страни по ветеринарно дело и в частност контрола и безопасността на храните. Определено може да се каже, че той е известно име в нашата ветеринарна гилдия и чужбина.

Кандидатът е полиглот, той владее говоримо и писмено 3 езика- английски, чешки и руски.

Притежава висока степен на компютърна грамотност.

Тук бих искал да отбележа още нещо. Д-р Костов не е титулован научен работник. Той няма претенции, че е работил в утвърдена научна школа или израстнал под крилото на бележит учен. Той просто е един любознателен и с вроден афинитет към науката оперативен ветеринарен лекар, който в близо 100-годишната история на ветеринарномедицинското образование у нас е петия случай на човек дръзнал да защитава дисертационен труд, за което заслужава поздравления и поощрение. Тук всеки би казал „Дай боже повече такива оперативни ветеринарни лекари“.

Като предварителен рецензент при апробацията на дисертационния труд бях направил редица бележки и препоръки, които в голямата си част са взети под внимание при окончателната му редакция.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Въз основа на изложеното, в заключение може да се каже:

На вниманието на научното жури днес е представен един завършен дисертационен труд, който по актуалност, обем на работа, методичен инструментариум и по научни и приложни приноси отговаря на изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за неговото приложение и Правилника за развитие на академичния състав в ТрУ за присъждане на образователната и научна степен „доктор“. Ето защо си позволявам да препоръчам на неговите уважаеми членове да оценят този труд по достоинство и присъдят тази степен по научната специалност „Ветеринарно санитарна експертиза“ на Илиян Радев Костов с пълна убеденост.

5.05.2016 г.

Рецензент:

(проф.д-р Л.Георгиев-двмн)